

ПОГЛЯДИ З. ФРЕЙДА НА ТВІР В. ШЕКСПІРА «ГАМЛЕТ» У ДУСІ ЕДІПОВОГО КОМПЛЕКСУ

На сьогоднішній день, статистика психологів-практиків, свідчать про наявність в сучасних сім'ях проблем, які виходять далеко за рамки побутових. Частіше першопричиною таких проблем є втрата контролю над поведінкою дитини на ранньому етапі виховання, а також застосування фізичної сили як частини виховного акту. Безумовно, це негативно впливає на формування і становлення особистості в ранньому віці, і може призвести до виникнення Едіпового комплексу.

У психологічній літературі Едіпів комплекс позначає групу суперечливих переживань хлопчика по відношенню до батька, в основі яких закладено несвідоме потяг до матері і ревності, бажання позбутися від батька-суперника, який в даному випадку є прямим конкурентом хлопчика.

Першим, хто займався проблемою Едіпового комплексу, був відомий психолог Зигмунд Фрейд. У своїх роботах, світлі Едіпового комплексу, З. Фрейд аналізував Гамлета В. Шекспіра, пояснюючи його надмірну повільність. Згідно З. Фрейду, Гамлет зовсім не повільний, просто він не може змусити себе зробити вирішальний крок, виконати помсту по відношенню до Клавдію, усунути його батька і, зайнявши місце Гамлета біля його матері.

Але Гамлет несвідомо гальмується своїм внутрішнім «спогадом» про ворожнечу до власного батька, а те, що він жадає до матері, ясно вже стає з одного тексту В. Шекспіра. Повільність Гамлета – це повільність рефлексуючого Едіпа, несвідоме якого забороняє йому природний на ті часи акт відплати – адже це було б повторенням злочину Клавдія на ґрунті Едіпового комплексу. У своїх роботах З. Фрейд задається питанням «Чому хлопчик хоче свою матір і прагне позбутися від батька?». Згідно концепції З. Фрейда, сексуальність проявляється у дітей надзвичайно рано, а мати – найбільш близький об'єкт обожнювання з боку дитини. А оскільки дитина в цьому віці живе відповідно до принципу задоволення, ігноруючи до пори до часу принцип реальності, то його еротичні ідеї проявляються часом досить активно. Едіпальна стадія розвитку дитячої сексуальності характерна для віку від трьох до п'яти років. Але страх покарання з боку батька, а саме, комплекс кастрації,

витісняє Едіпів комплекс у несвідоме, і вже в більш зрілому віці ці переживання можуть виявлятися у формі неврозу.

Для жінок Фрейд придумав інверсований Едіпів комплекс, комплекс Електри. Електра, дочка царя Агамемнона і Клітемнестри, яка згідно давньогрецької міфології обожнювала свого батька і ненавиділа мати. Вона вмовила свого брата Ореста вбити матір та її коханця з помсти за батька. Комплекс Електри це як Едіпів комплекс, але навпаки: пристрасна любов до батька і антагонізм до матері. З. Фрейд проаналізував оральний, анальний, генітальний етапи формування особистості. Він почав дослідження вирішального впливу статевого дозрівання на дорослу людину і знайшов витоки виникнення багатьох неврозів на основі сексуальних дитячих травм. З давніх часів людство цікавилось проблемами статі і лише починаючи з ХІХ століття, завдяки генію З. Фрейду, його сміливості, цілеспрямованості, рішучості людський підлога була нарешті легалізований. І хоча тепер засновника психоаналізу звинувачують у біологізаторстві і патріархальності поглядів, не слід забувати, що на початку ХХ століття його погляди були настільки революційними, що викликали невблаганне опір з боку вікторіанського суспільства.